

FORFATTEREN AV JOHANNESVANGELIET

Hvis du leser kommentarer til Johannesevangeliet, vil du finne ulike syn på hvem som har forfattet det. Slik har det faktisk vært helt tilbake til oldkirken.

Vi holder det for sant at apostelen Johannes er forfatter av dette evangeliet. Opprinnelig er det ingen overskrift over evangeliet som forteller det, men evangeliet inneholde så mange tegn på at det må være slik.¹

1. Johannesevangeliet er skrevet etter de andre evangeliene (Matteus, Markus og Lukas). Disse evangelienskriftene kalles «synoptiske». Når en leser dem, ser en at de inneholder veldig mye fellesstoff, men også en del særstoff. De har omtrent samme oppbygning, og den største delen handler om Jesu gjerninger og liv i Galilea. Påskebegivenhetene utgjør en stor del av evangeliens avslutning. Matteus referer lange taler av Jesus, slik som Bergprekenen og om endetiden, noe Markus ikke gjør. Det er sannsynlig at Markusevangeliet er det eldste. Adressatene for de synoptiske evangeliene er forskjellige: Matteus, som selv var jøde, skrev for jøder. Lukas, som ikke var jøde og som hadde fulgt Paulus, hedningenes apostel, på misjonsreisene, skrev til ikke-jøder.
2. Vi må lese lenge i Johannesevangeliet før vi leser om Johannes selv, og de fleste gangene er det både diffust og indirekte. Ofte nevnes «den disippelen som Jesus elsket» sammen med Peter, disippelen Jesus hadde sagt skulle være «klippen» i Kirken. Disse to står altså i en særstilling i forholdet til Jesus. Det er først i kap. 18, etter at Jesus er arrestert, at det står: *«Simon Peter og **en annen disippel** fulgte etter Jesus. Denne andre disippelen kjente øverstepresten. Han kom inn på gårdsplassen foran øversteprestens bolig sammen med Jesus, mens Peter ble stående utenfor ved porten: Disippelen som kjente øverstepresten, gikk ut og snakket med tjenestejenta som vaktet porten, så Peter fikk komme inn.»* Hvorfor står navnet på Peter i denne teksten, men ikke navnet på den andre disippelen? Den mest naturlige forklaringen er at apostelen Johannes ikke ville nevne sitt eget navn.
3. Den neste gangen vi leser om ham, er når Jesus henger på korset (kap. 19). *«Ved Jesu kors sto hans mor, morens søster, Maria som var gift med Klopas, og Maria Magdalena. Da Jesus så sin mor og ved siden av henne **disippelen han elsket**, sa han til sin mor: «Kvinne, dette er din sønn.»* Deretter sa han til disippelen: *«Dette er din mor.»* Fra da av tok disippelen henne hjem til seg. (Den eldste kirkehistorien forteller oss at Maria bodde hos Johannes i Efesos inntil sin død.)
4. Evangeliet forteller om Jesu død (fortsatt kap. 19): *«En av soldatene stakk ham (Jesus) i siden med et spyd, og straks kom det ut blod og vann. **Han som så det, har vitnet om det for at også dere skal tro. Hans vitnesbyrd er sant, og han vet at han taler sant.»*** Hvem andre kan dette være enn ham som skriver evangeliet? Han er altså et øyenvitne som har stått nær Jesu kors. Johannes sto nær Jesu kors sammen med Jesu mor.

¹ [Who Wrote the Gospel of John? | Zondervan Academic](#)

5. Etter Jesu oppstandelse leser vi følgende (kap. 20): «*Tidlig om morgenen den første dag i uken, mens det ennå er mørkt, kom Maria Magdalena til graven ... Hun løper av sted og kommer til Simon Peter og **den andre disippelen, han som Jesus hadde kjær** ... Da dro Peter og den andre disippelen ut og kom til graven. De løp sammen, men den andre disippelen løp fortere enn Peter og kom først. Han bøyde seg fram og så linklærne ligge der, men gikk ikke inn i graven. Simon Peter kom nå etter, og han gikk inn. Han så linklærne ... Da gikk den andre disippelen også inn, han som var kommet først til graven. Han så og trodde. Fram til da hadde de ikke forstått det Skriften sier, at han måtte stå opp fra de døde. Disiplene gikk så hjem.*»
6. Videre leser vi (kap. 21): «*Da morgenen kom, sto Jesus på stranden, men disiplene visste ikke at det var han ... **Disippelen som Jesus hadde kjær**, sa da til Peter: «Det er Herren.» ...*
7. Avslutningen av evangeliet (kap. 21, vers 20-25) bærer det sterkeste vitnesbyrdet om at Johannes er forfatteren: «*Peter snudde seg og så at disippelen som Jesus hadde kjær, fulgte etter. Det var han som hadde lent seg inntil Jesus ved måltidet (kap. 13) og spurt ... Da Peter fikk se ham, sa han til Jesus: «Herre, hva skal skje med ham?» Jesus svarte: «Om jeg vil at han skal leve til jeg kommer, hva angår det deg? ...» Det ryktet kom da ut blant søsknene at denne disippelen ikke skulle dø. Men Jesus sa ikke at han ikke skulle dø. Han sa: «Om jeg vil at han skal leve til jeg kommer, hva angår det deg?» - Ryktet om at denne disippelen skulle leve, var ikke uten grunn. Mens alle de andre av «de tolv» (med unntak av Judas Iskariot) led martyrdøden, levde Johannes et langt liv og døde en naturlig død.*
8. Evangeliet avsluttes slik: «*Det er **denne disippelen som vitnet om alt dette og som har skrevet dette**, og vi vet at hans vitnesbyrd er sant.*» Er det disippelen og apostelen Johannes selv som har skrevet denne avslutningen, eller er det en annen (en disippel av Johannes)? Uansett, dette står i de eldste manuskripter av Johannesevangeliet, og det bekrefter at det er Johannes som er forfatteren.